

Atšaukiant natūralizacijos garantiją turi būti laikomasi proporcingumo principo, jei toks atšaukimas yra kliūtis atgauti Sąjungos pilietybę

Vis dėlto valstybė narė, kuriai suinteresuotasis asmuo pateikia prašymą dėl pilietybės atsisakymo, kad gautų kitos valstybės narės pilietybę, iš principo turi įsitikinti, kad jos sprendimas dėl šio prašymo įsigalios tik tuomet, kai asmuo faktiškai įgis naują pilietybę

2008 m. JY, kuri tada dar buvo Estijos pilietė, pateikė prašymą suteikti jai Austrijos pilietybę. 2014 m. kovo 11 d. sprendimu kompetentinga Austrijos administracinė institucija¹ suteikė garantiją, kad jai bus suteikta Austrijos pilietybė, jeigu ji per dvejus metus įrodys, kad nutraukė pilietybės santykius su Estija. Per nustatytą terminą JY pateikė patvirtinimą, kad 2015 m. rugpjūčio 27 d. jos pilietybės santykiai su Estija buvo nutraukti. Nuo tos dienos JY yra asmuo be pilietybės.

2017 m. liepos 6 d. sprendimu Austrijos administracinė institucija, kuri tapo kompetentinga², pagal nacionalinę teisę panaikino 2014 m. kovo 11 d. sprendimą ir atmetė JY prašymą suteikti jai Austrijos pilietybę. Grįsdama savo sprendimą ši institucija nurodė, kad JY nebetenkina nacionalinėje teisėje numatytų pilietybės suteikimo sąlygų. Gavusi garantiją, kad jai bus suteikta Austrijos pilietybė, JY padarė du sunkius administracinius nusižengimus, t. y. ant jos automobilio nebuvo priklijuota techninės apžiūros lipduko ir ji vairavo motorinę transporto priemonę, būdama apsvaigusi nuo alkoholio. Be to, dar prieš suteikiant šią garantiją ji padarė aštuonis administracinius nusižengimus.

Kai JY skundas dėl šio sprendimo buvo atmetas, ji pateikė kasacinį skundą *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija). Tas teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į JY padarytus administracinius nusižengimus prieš ir po to, kai jai buvo suteikta garantija dėl Austrijos pilietybės suteikimo, pagal Austrijos teisę šios garantijos atšaukimo sąlygos buvo įvykdytos. Vis dėlto jam kyla klausimas, ar JY situacijai taikoma Sąjungos teisė ir ar priimdama sprendimą atšaukti garantiją dėl natūralizacijos, dėl kurio JY užkertamas kelias atgauti Sąjungos pilietybę, kompetentinga administracinė institucija turėjo laikytis šios teisės, visų pirma joje įtvirtinto proporcingumo principo, atsižvelgdama į tokio sprendimo pasekmes suinteresuotojo asmens padėčiai.

Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo. Didžiosios kolegijos priimtame sprendime Teisingumo Teismas aiškino SESV 20 straipsnį, atsižvelgdamas į savo jurisprudenciją³, susijusią su valstybių narių pareigomis pilietybės įgijimo ir netekimo srityje pagal Sąjungos teisę.

Teisingumo Teismo vertinimas

Pirma, Teisingumo Teismas nusprendė, kad **asmens, kuris, turėdamas tik vienos valstybės narės pilietybę, jos atsisakė ir dėl to neteko Sąjungos piliečio statuso, kad galėtų įgyti kitos valstybės narės pilietybę, atitinkamai gavęs tos kitos valstybės narės valdžios institucijų garantiją, kad prašoma pilietybė bus suteikta, ir kurio galimybė vėl atgauti Sąjungos**

¹ *Niederösterreichische Landesregierung* (Žemutinės Austrijos žemės vyriausybė, Austrija).

² *Wiener Landesregierung* (Vienos federalinės žemės vyriausybė, Austrija).

³ 2010 m. kovo 2 d. Sprendimą *Rottmann*, [C-135/08](#) (taip pat žr. [CP Nr. 15/10](#)), ir 2019 m. kovo 12 d. Sprendimą *Tjebbes ir kt.*, [C-221/17](#) (taip pat žr. [CP Nr. 26/19](#)).

pilietybę buvo panaikinta vėliau atšaukus šią garantiją, situacija pagal savo pobūdį ir pasekmes patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pirmiausia konstatavo, kad minėtos garantijos atšaukimo dieną JY buvo asmuo be pilietybės ir buvo praradusi Sąjungos piliečio statusą. Kadangi prašymas nutraukti pilietybės santykius su kilmės valstybe nare buvo pateiktas vykstant natūralizacijos procedūrai, pradėtai siekiant įgyti Austrijos pilietybę, ir yra pasekmė to, kad JY, atsižvelgdama į jai suteiktą garantiją, ėmėsi veiksmų, kad įvykdytų su šia procedūra susijusius reikalavimus, toks asmuo, kaip JY, negali būti laikomas savanoriškai atsisakiusiu Sąjungos piliečio statuso. Priešingai, kadangi priimančioji valstybė narė suteikė garantiją, kad bus suteikta jos pilietybė, prašymas nutraukti pilietybės santykius skirtas šios pilietybės įgijimo sąlygai įvykdyti, o įgijus šią pilietybę toliau naudotis Sąjungos piliečio statusu ir su juo susijusiomis teisėmis.

Kai per natūralizacijos procedūrą priimančiosios valstybės narės valdžios institucijos atšaukia garantiją dėl natūralizacijos, suinteresuotasis asmuo, kuris buvo tik vienos kitos valstybės narės pilietis ir atsisakė savo kilmės valstybės pilietybės tam, kad įvykdytų su šia procedūra susijusius reikalavimus, negali toliau remtis iš Sąjungos piliečio statuso kylančiomis teisėmis. Tokia procedūra, vertinama bendrai, daro poveikį pagal SESV 20 straipsnį valstybių narių piliečiams suteiktam statusui. Dėl jos asmuo, kurio situacija tokia, kaip JY, gali netekti visų su šiuo statusu susijusių teisių, nors tuo metu, kai prasidėjo ši procedūra, šis asmuo turėjo valstybės narės pilietybę ir Sąjungos piliečio statusą.

Galiausiai pažymėjęs, kad JY, kaip Estijos pilietė, pasinaudojo teise laisvai judėti ir apsigyventi, kai įsikūrė Austrijoje, kur gyvena jau kelerius metus, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad pagal SESV 21 straipsnio 1 dalyje skatinamos laipsniškos integracijos logiką reikalaujama, kad Sąjungos piliečio, kuriam pagal šią nuostatą suteikiamos teisės dėl to, kad pasinaudojo teise laisvai judėti Sąjungoje, ir kuris neteko ne tik galimybės naudotis šiomis teisėmis, bet ir paties Sąjungos piliečio statuso, nors naudodamasis natūralizacija priimančiojoje valstybėje narėje mėgino dar labiau integruotis į jos visuomenę, situacija patektų į SESV nuostatų dėl Sąjungos pilietybės taikymo sritį.

Antra, Teisingumo Teismas aiškino SESV 20 straipsnį taip, kad **priimančiosios valstybės narės kompetentingos nacionalinės institucijos, o prireikus ir teismai, turi patikrinti, ar sprendimas atšaukti garantiją, dėl kurio atitinkamas asmuo galutinai netenka Sąjungos piliečio statuso, atsižvelgiant į jo pasekmes to asmens padėčiai, yra suderinamas su proporcingumo principu. Šis suderinamumo su proporcingumo principu reikalavimas neįvykdytas, jei toks sprendimas grindžiamas administraciniais Kelių eismo taisyklių pažeidimais, už kuriuos pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus skiriamos tik pinigines sankcijas.**

Prieš prieidamas prie tokios išvados Teisingumo Teismas konstatavo, kad tais atvejais, kai, vykstant valstybėje narėje pradėtai natūralizacijos procedūrai, ši valstybė reikalauja, kad Sąjungos pilietis atsisakytų savo kilmės valstybės narės pilietybės, tam, kad šis Sąjungos pilietis galėtų pasinaudoti pagal SESV 20 straipsnį suteiktomis teisėmis ir kad jos būtų veiksmingos, reikalaujama, kad jis jokiais aplinkybėmis neparastų savo pagrindinio Sąjungos piliečio statuso vien dėl to, kad pradėjo šią procedūrą. Iš tiesų bet koks šio statuso praradimas, net laikinas, reiškia, kad suinteresuotasis asmuo neribotą laiką prarado galimybę pasinaudoti visomis minėto statuso suteikiamomis teisėmis.

Vadinasi, **kai valstybės narės pilietis pateikia prašymą dėl pilietybės atsisakymo, kad galėtų įgyti kitos valstybės narės pilietybę ir taip toliau naudotis Sąjungos piliečio statusu, kilmės valstybė narė, remdamasi tos kitos valstybės narės suteikta garantija dėl natūralizacijos, neturėtų priimti galutinio sprendimo dėl pilietybės netekimo, neįsitikinusi, kad šis sprendimas įsigalios tik tuomet, kai iš tikrųjų bus įgyta nauja pilietybė.**

Atsižvelgiant į tai, tuo atveju, kai Sąjungos piliečio statusas jau laikinai prarastas dėl to, kad per natūralizacijos procedūrą kilmės valstybė narė priėmė sprendimą dėl suinteresuotojo asmens pilietybės netekimo, kol šis asmuo faktiškai neįgijo priimančiosios valstybės narės pilietybės, pareiga užtikrinti SESV 20 straipsnio veiksmingumą tenka būtent pastarajai valstybei narei. Ši

pareiga visų pirma taikoma, kai priimamas sprendimas atšaukti garantiją dėl natūralizacijos, dėl kurio asmuo gali galutinai prarasti Sąjungos piliečio statusą. Taigi toks sprendimas gali būti priimtas tik dėl teisėtų priežasčių ir laikantis proporcingumo principo.

Vertinant proporcingumą, be kita ko, reikia patikrinti, ar toks sprendimas pateisinamas atsižvelgiant į atitinkamo asmens padarytų pažeidimų sunkumą. JY atveju, kadangi pažeidimai, padaryti iki garantijos dėl natūralizacijos suteikimo, nesudarė kliūčių ją suteikti, į juos nebegalima atsižvelgti siekiant pagrįsti sprendimą atšaukti šią garantiją. O dėl pažeidimų, padarytų jau gavus garantiją dėl natūralizacijos, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į jų pobūdį ir sunkumą, taip pat į reikalavimą sąvokas „viešoji tvarka“ ir „visuomenės saugumas“ aiškinti siaurai, neatrodo, kad JY kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų ar Austrijos visuomenės saugumui. Kelių eismo taisyklių pažeidimai, už kuriuos baudžiama tik baudomis, negali būti laikomi galinčiais įrodyti, kad šiuos pažeidimus padaręs asmuo kelia grėsmę viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui, ir taip pateisinti tai, kad šis asmuo galutinai netektų Sąjungos piliečio statuso.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106